

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentelen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.
 Záratok nem adhatók vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden garmond sor díja 20 kr.

Z E M P L É N .

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűt s körzettel ellátott hirdetésekért természetesen minden centiméter után 3 kr. számítottatik.
 Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Nyilvános számadás.

A Rákóczi emléktáblára befolyt összes jövedelem s arra tett kiadásokról.

I.

1. 1881. év február 28-án sorsjátékkal egybekötött táncvizsga bruttó jövedelme s magánadakozásból	1686 frt 32 kr.
2. 1882. évi február 4-én rendezett közvacsora nyers jövedelme	1130 frt 87 kr.
összesen	2817 frt 19 kr.

Ezen összegből az emléktábla elkészítésének költségei és egyéb kiadásokra, amint az e lapok 1881. évi márcziushó 20-án, és 1882. márczius 5-én megjelent számaiban részletesen elszámolva volt, kiadatott: . . . . . 2109 frt 10 kr.

Mely összeget a bevételből levonva, maradt az emléktábla leleplezési ünnepélye költségeinek fedezésére . . . . . 708 frt 09 kr.

II. Az emléktábla leleplezési ünnepélyének költségei.

a.) Bevételek:

1. A fentebbi pénztári maradvány	708 frt 09 kr.
2. Mezey Sándor gyűjtése Budapesten:	110 frt —
3. Stépán Gábor ur adománya	20 frt —
4. Mizsák István ur adománya	10 frt —
5. Ebédjegyekből	584 frt —
6. Báli belépti jegyekért befolyt ft. Prámer Alajos és Kossuth Lajos urak I—I firtos felülfizetésével	368 frt —
7. Fotografiák elárulásából	181 frt 93 kr.
összesen	1982 frt 02 kr.

b.) Kiadások:

1. Az ünnepélyre, valamint a bála szóló meghívók nyomtatása, czimzése és postai szétküldéséért	66 frt —
--	----------

2. Falragaszok nyomtatása és postai szétküldéséért	20 frt 30 kr.
3. 300 terítékü közebedért Pollatsek Márton vendéglősnek	600 frt —
4. Ugyanannak a dalárda ellátásáért	20 frt —
5. Építkezésekre, díszítésekre, valamint az emléktábla teljes bevezetésénél felmerült kőfaragói munkákért, továbbá fuvarokért és zászlókért	362 frt 60 kr.
6. Báli kiadások	493 frt 56 kr.
7. Népiünnepély rendezésére	83 frt 54 kr.
8. Fényképekért Klein Jenő fényképésznek	135 frt —
összesen	1781 frt —

Ezen összeget a fentebbi bevételből levonva, marad készpénzben **201 frt, 02 kr.** mely összeg az emléktábla körül emelendő vasrácszat beszerzése céljából, a sátoralja-ujhelyi takarékpénztárba gyümölcsözöleg elhelyeztetett s az erről szóló könyvecské, Zemplénmegye alispánja tek. Matolai Etele urnak, megőrzés végett átadott.

A fentebbi számadási kivonat egyes tételeit igazoló eredeti nyugták, a központi szolgabírói hivatalnál bárki által megtekinthetők.
 Sátoralja Ujhely, június 21. 1882.

Pékáry Gyula,
 pénztárnok.

A fentebbi számadást minden egyes tételben átvizsgálván azt helyesnek találtuk.
 S.-a.-Ujhely, 1882. jun. 22.

Matolai Etele, s. k.
Borúth Elemér, s. k.
Füzy Kálmán, s. k.
Dókus Gyula, s. k.

A tüzesetekről.

Hogy mily nagy veszteséget okoznak a tüzesetek, s mily nyomorba döntik azon szerencsétleneket, kiket áldozataik közzé soroznak, fejtegetnem felesleges, tudjuk azt mindnyájan, némelyek — s fájdalom elég sokan vannak tapasztalásból, mások látásból. Már hallatára a kiáltásoknak, hogy »tűz van!« megrendül az em-

ber egész valójában s mindenki ha csak teheti legszokatlanabb sebességgel igyekezik a dühöngő tűzvész színhelyére, tele részvétellel a szerencsétlenek sorsa iránt. S ezen alkalommal az érzelmeink által felkorbácsolt tettvágyból kifolyó lázas tevékenység gyakori kis mérvű sikere gondolkozóvá tesz bennünket az előttünk dühöngő elem keletkezése és fejlődési folyamata felett s megtudva az okot és látva annak okozatát teljes mértékben, önkéntelen felmerül szemünk előtt azon intézkedések láncolata, a melyek által a tüzesetek gyérebbek és kevésbé pusztítók lennének.

Ha figyelemmel kísérjük a különféle lapokban, a hírek között a tüzesetek rovatát, egyszerűen, pár szóval felemlített száraz leirással találjuk jelezve: »Itt és itt, ennyi ház, ennyi melléképületekkel — esetleg lábas jóságokkal a lángok martalékvá lett; a kár ennyi ezer, vagy igen nagy.« Holott tanuságul igen jó volna tudni a nagy közönségnek mitől örízkezdék, hogy a tüzesetek száma gyéríthessék és kitorése alkalmával kis térre szoríttassék.

Nem vétek a köteles illem ellen, ha a nagyobb városok ez irányban tárgyalása elől kitekerek; részint azért, mert itt az építkezéstől eltekintve, — a szigorú tűzbiztonsági felügyelet mellett, többnyire gyönyörűen felszerelt s szakavatott tűzoltóságra találunk; részint azért, mert helységek, faluk, vagy építkezésre nézve ugyan azon szabásokat mutató vidéki városok képezik megyénk nagy tömegét s ezekben tesz roppant károkat a dühöngő elem.

A tüzesetek gyakran vigyázatlanságból: de sokkal többször gyermekek által okozottnak s valóban, ha eszembe jut azok ideje és oka, mindig a mezei munka alkalmával előállottnak s gyermekek által előidézetteknek tudom azokat; mint legutóbb Józseffalva s jelenben a sáros-kispataki tüzeset alkalmával. A nép munkaképes tagjai künn dolgoznak a mezőn, míg a gyermekek napról napra a legkisebb felügyelet nélkül otthon hagyatnak sorsukra s Józseffalván a sertésölben tüzet rakva felperzselik a fél falut; Sáros-Kispatakon apjuk pipájából pófékelve szerencsétlenné tesznek két ház s egy harmadik melléképületeinek elpusztulása által öt családot s most ha ezen elsoroltakhoz hozzá adom, hogy például

T Á R C S A .

II. Rákóczi Ferencz bujdosása.

„Hamarább meglátta Menyországot, mint Magyarországot” . . .
 Zágoni Mikes Kelemen XLVII. leveléből.

III.

Menjünk már most be velök házfedelek alá s ismerkedjünk meg a rodostói remete-élettel is.
 A gros-boisi klastromban sem tartottak nagyobb rendet, mint a bujdosó fejedelem házában Rodostón. Imádság, ájtatosság, folytonos testi és szellemi munka, rövid pihenés volt az, amivel magához szabta a fejedelem s házi népe az időt; — s való, hogyha valamelyikök barátta akart volna lenni, jó lélekkel elengedhették volna neki a noviciátust, mert Rodostón mindent órára és a noviciátus tanult meg cselekedni. De álljon itt maga a 37-ik levélnek idevonatkozó paszusa: . . . ezek a rendtartások: reggel hatodfélórakor a dobot megütik, akkor a cselédeknek fel kell lenni hat órára. Hat órakor dobolnak és akkor a fejedelem felöltözik, azután a kápolnába megyen és misét hallgat. Mise után az ebédülő házba megyen, és ott kávé izunk és dohányozunk. Amikor az óra háromfartály nyolczra, akkor elsőt dobolnak misére, nyolcz órakor másodikat, és egy kis idő múlva harmadikat dobolnak, akkor a fejedelem misére megyen, mise után a maga házába megyen, és kiki oda megyen, ahová tetszik. Tizenegyedfél órakor megütik a dobot ebédre és tizenkét óra-

kor leülünk és törvényt teszünk a tyukokra. Hármadfél órakor a fejedelem csak magánosan a kápolnába megyen és ott vagyon három óráig. Mikor az óra háromfartály ötre, akkor elsőt dobolnak estvéli imádságra, öt órakor másodikat és egy kevés idő múlva harmadikat, akkor a fejedelem a kápolnába megyen. . . Vacsorára hetedfél órakor dobolnak . . . nyolcz órakor a fejedelem levetkezik, de leggyakortább le nem fekszik még . . . de éjfél két órakor felkél . . . ha szinte a fejedelem beteg volna is, akkor is mind egyaránt folynak a rendek . . . Ami pedig a mulatságot illeti, a sokféle és kiki a maga hajlandóságát követi . . . így a 88 ik levél ide szóló része szerint: . . . a mi urunk . . . ebédig az olvasásban és írásban*) tölti az időt, ebéd után pedig a ki látná, azt mondhatná, hogy valamely mesterember; vagy fúr. vagy farag, vagy az esztergában dolgozik. És az ő gyönyörű szakála sokszor tele forgácsal, hogy maga is neveti magát. És ugy izzad mintha munkája után kellene enni kenyerét . . . neveti az olyat, aki azon panaszkodik, hogy elúnja magát . . . A 80-ik levélben meg ilyen humorral emlékszik Mikes a rodostói klastromi rendtartásról: „Egy kis kutyám vagyon, az is már ugy tudja a rendet, valamint én. Mikor dobolnak és misére megyek, rám sem néz; de mihent ebédre dobolnak azonnal felugrik, . . .
 A fentebbiekből látható, hogy fejedelmünknek a vallás volt legfő mindene, öröme és vigasztalása. Ez öntött erőt szívébe azon gyászos hír vételekor is, hogy nejét, az Árpádházzal

rokon**) Hessen-reinfelszi Karolina-Amáliát, életének megmentőjét és földi örangyalát, 1722. évi febr. 8 án, 43 éves korában, Parisban, elvesztette. Erre mindnyájan gyászt öltöttek, mely olyan jól illett életükhöz . . . „Mi most keserűségben és sirásban vagyunk — írja Mikes a 43-ik levélben „és az olyanokra nem kell haragudni, hanem még az olyanokkal sirni kell“ . . . Ezt, valamint azt a másik csapást, hogy politikai dicsőségének és kebelbaráti szívének osztályosát, Bercsényit, is 1625. nov 6-án elszakasztotta tőle a halál, 1) jótékonyan ellensúlyozta azon váratlan öröm, mit, a bécsi fogházból elől karjaiba szabadult, ifjabb fiának, Györgynek, látása 1727-ben élesztett lelkében. El lehet képzelni, hogy egy olyan atya, mint Rákóczi, 26 esztendősi fiát, kit soha annak előtte életében nem látott volt, micsoda örömmel fogadta? . . . (82. 1.) Györgyben Mikes legnagyobb fogyatkozásul azt látta, hogy magyarul nem tud; no, de nem az ő vétké, ugy mond, mert hiszen németek nevelték, akik csak a „miatyánk“, ot sem engedték volna, hogy magyarul tanulja. (88. 1.) Miért, miért nem, 1728. márcz. 23-án György visszament Francziországba s életpályájának további sorát homály fűdi.

Hazájának sorsa és a vágy oda visszamehetni. szüntelenül foglalkoztatta Rákóczi szellemét. Az anyaországból titkos utakon fulebe jutott hírek és biztatások jó ideig ébren tartották reményeit. Némely magyar urak, az alsóbb nemesség

*) Ekkor írta a halála után (1737.) megjelent ily czimű művét is: „Histoire des revolutions de Hongrie stb.“

**) L. Thaly K. értekezését a „Századok“ 1882. évi folyamának márcziusi füzetében. Ezen eddigelé nem ösmert körülmény felfedezése érdekes világitást vet a francia politikára.
 1) Vizi betegségben halt el s nyugalomra helyezték második neje mellé Rodoston a görög kápolnában.

Sáros-Kis-Patakon 157 tanköteles közül csak mintegy 60 jár a lehető leggyérben iskolába, rámutatni vélek ezen bajra, mely az 1868. évi XXXVIII. törvényzikk végre nem hajtásában gyökerezik.

De alkalmilag nagyon gyakorta halljuk, hogy csak egy kis víz lett volna, még elothattam volna a tüzet, de míg vizet kaphattam már elfutott, magasra csapott a láng s ezen kiáltások ha nem viselik is magukon elvitathatlanul az igazság bélyegét; bár okot nehéz volna találni annak megdöntésére, különösen ha állítom, hogy csak a múlt évben két tüzkeletkezést tudok helyben, mely gyermekek által keletkezett s hirtelenben a kéznél levő hordó-ugyvezett kapitány vizzel a szomszédságból összecsdülő asszonyok által eloltatott. Így nem volt víz egy kanálnyi sem Kis-Patakon a 23-iki tüzeset alkalmával. Még oda futásom után egymagam is; de az ott összecsdült, vízhiány miatt tétlenül álló néppel biztosan meggátolhattuk volna annak tovább érjedését, de víz vagy létra egyáltalán nem volt található.

Becsés figyelmébe ajánlom továbbá az intéző köröknek éppugy, mint a nagy közönségnek, azon eléggé nem kárhóztatható gondatlanság meggátolását, melylyel a melléképületek szalma s más egyéb könnyű tüzfogó s terjesztő anyagok felállításánál illetőleg elhelyezésénél időről-időre következetesen találkozunk. Sertés ólak, szalma rakások, szekérszinek szorosán a szomszédház erezéhez állítatnak fel s mintegy összekötőül szolgálnak a tűz tovább terjedésére. Hivatkozom ezen állításom bebizonyítása végett a nagy közönségre s a legilletékesebb helyre a tűzoltói testületekre. Ezen rossz szokás a legerélyesebben kiirtandó lenne hatóságilag s tisztelettel kérem föl ezen alkalommal a tűzoltói testületeket, kegyeskedjenek ez irányban oda működni teljes erélylyel, hogy eme visszás építkezési rendtelenségek meggátoltassanak, illetőleg kellő felügyelet és vizsgálat alá helyeztessenek, melyekre legilletékesebb volna, hol tűzoltó testület van a központi választmány, élén a főparancsnoksággal.

Végre lehetetlen nem szólnom e helyen a tűz tova terjedésének egyik legfőbb akadályozójáról, a tűzoltói testületekről. A mily elismerésre és bámulatra méltó önfeláldozással teljesítik e testületek tagjai kötelességeiket, épp oly hamar feledtetnek el sokak által nagy jótéményeik, melyekkel a társadalmat elhalmozzák. Nem méltányos, annál kevésbé igazságos ezen áldásos intézmény terheinek egyenlőtlen, tisztán emberbaráti szeretetre támaszkodó viselése, másrészt megrosvandó azon szűkmarkuság, melyet a nagy közönség a tűzoltásban önfeláldozólag működő tűzoltó ebből kifolyó kárának megtérítésénél tanúsít. Szükséges és jogszerű lenne, ha a tűz torkából a legnagyobb erőfeszítéssel kimentett birtokos különösebben s minden adófizető polgár egyenként bizonyos meghatározott összeggel járulna a tűzoltó-egylet pénztárába évenként, melyből az elhasznált szerek javíttatnának vagy beszereztetnének, a kárt szenvedett tűzoltók pedig kárpóltatnának, esetleg megjutalmaztatnának.

Ennyit láttam jónak elmondani, korántsem azért, mintha ez által ezen igen-igen fontos tárgy teljesen kimerítve lenne, mint sokkal inkább

és prot. rendek ígéreteket tőnek neki, hogy III. Károly halála esetére — ki Leopold férfi ágának utolsó sarja volt — hozzá csatlakoznak.²⁾ De más volt írva az élet és halál könyvébe. Rákóczi hamarabb meglátta Menyországot, mint Magyarországot, s öt évvel előzte meg III. Károlyt a halálban.

Égésügyi viszonyairól következőket mondhatni. Törökföldre érkezésekor a löszvény futó, s 1723-ban már jóformán állandó vendége volt, úgyhogy nem egyszer lábaira sem tudott állani miatta. Mikes 1726. szept. 17-éről írott levelében urának nagy gyöngeségről panaszkodik s azt mondja, már meg is csinálta végrendeletét.³⁾ 1728-ban dagadozni kezdtek lábai (89.1.) 1735-ben márciusban, fázásról panaszkodék, arca elveszté üde pirját s olyan lett, mintha sáfránnyal bekenték volna; 25-én nagy misét hallgatott s felvette az „utolsó kenetet”; fájdalmat nem érzett, csak gyengeséget s 1735. ápr. 8-án, nagypénteki napon, reggeli három órákor megszünt élni, 59 éves és 11 napos korában. Szívét akarata szerint Gros-Boisba vitték, testét pedig Konstantinápolyba édes anyja mellé, csendben minden pompa mellőzésével.

Hős lelke mennybe szállt, halhatatlan dicsőségének híre pedig visszabujdosott hazájába, hol most újra éledt, s élni fog, míg csak magyar lesz, kinek szívéből ki nem alszik a szabadság-és hazaszeretet festvérlángja.

Menekülő társai hogy mit vesztek Benne

²⁾ V. ö. Frankl. III. köt. 261. l.

³⁾ Végrendeletében Zsibrik, Zágonyi, Mikes, Kajdác, Kovács, Kőszegi, Csáky, br. Zaky, Kruzsay, Máriássy és Pápairol emlékszik meg igen tekintélyes összeggel L. Mémoires du Pince François, Rákóczi, Testament 67. pag.

azért, hogy azt eszmecsere tárgyává tegyem, mely által okot szolgáltatassak arra, hogy a tüz-mely esetek gyérbek és kevésbé pusztítók legyenek.

Molnár János.

Karlsbadi levél.

1882. jun. 13.

Egy hete éppen ma, hogy mindennap megnyílnak az ég csatornái s hull Karlsbad nyakába a hideg zuhany. A beteges, kisebb-nagyobb mérvben kétségbeesett arcok még jobban eltorzulnak, a sárgaszín azokon megszöndül s mindenki hasonló lesz a lehullani vágyó éretlen gyümölcsöz. A Stadtpart s Mühlbrunn colonnade-jai benépesülnek, még a szomszéd kutak vendégei is elősegítik ezt, a Kurhaus fürdői, olvasó terme zsufolva vannak, Neubadban minden hely lefoglalva, a Cafe Elephant, Salle de Saxe, Pupp Restauration-ba be nem juthatsz, a Post Hof, Sanossuci, Schönbrunn, Schweitzer Hof, Freundschaftsaal hasztalan hívogatnak, nem keresi föl senki. Az urnapi ceremónia elhalasztatott s aztán végképen elmosta az eső. Ehez a Tepl megnő, a vonat, mely Magyarország felől jön megkésik, egy napi késedelemmel vesszük hirlapjainkat, leveleinket; Istóczy megütleli Wahrmannt — erről beszél aztán a zsidó Karlsbad, talán le is lövik egymást — a lövő-házban Spinger báró ma kevesebb tojást treffel — ezt jó jelnek veszik némelyek, a prágai csipke, keztyűárulók tiszser rakodnak ki és be egymásután, a lyoni selyemárúja megázik, Korotin tájékipái eláznak; Sadik bagdadi szönyegei színöket veszítik s ha ezeket mind észlelte valaki, akkor megnézheti az oldalát is, meg az esernyőjét is; egyike rakhat hidegvizes ruhát, másik helyett vehet ujat, ha még kap 5 ftért egy rosszat.

Röviden: iszonyu időjárás ez a karlsbadi. Egy hét előtt még fűtöttek mindenütt, ma újra fogjuk ismét kezdeni, ha nem könyörül rajtunk sz. Nepomuk.

A köszénfűsttel különben is jól megterhelte karlsbadi lég szobádba tolu, künn meg zápor hull; pakolhatsz, indulj hazafelé. Indulna is az ember, ha nagyobb bajok nem edzettek volna meg a kisebbek elviselhetésére s épen ezért maradok én is még egy parányit, hogy megirhassam innen, amit még ezuttal nem irtam le.

Karlsbad nevét a szerencsés szarvas vadásztól IV-ik Károly császártól vette, ki azt éppen egy szarvasvadászat alkalmával fedezte fel. Ez időtől kezdtek ott lakni, építkezni, hanem a hely lassan emelkedett s lett azzá, ami jelenleg. Még 1604-ben csak 100 házból állott 400 lakossal. E század elején 1200 családdal birt, mely szám 1850-ben már 4500-ra emelkedett, 1875-ben 21013 lakosa volt, a fürdő idény alatt 27000. Jelenleg mintegy 28 ezer lakost számlál, nem számítva a 10000-ig felmenő fürdővendégeket, turistákat. Lakosai csehek, nemetek főképp, de képviselve van Európa minden nemzete is egy pár családdal.

Kutjai különböző időben ásattak, szereltettek föl az európai igényeknek megfelelőleg. Legújabbán 1878-ban mentek a kutak újabb átalakításon keresztül.

A kutak gyógyerejét, a mindenféle nyelvű emléktáblákon kívül, melyek a sétányoknál van-

— mindent — megtetszik Mikes 112. levelének: ezen helyéből, ... hullassuk bölcséggel könyveinket, mert a keserűségnek ködje valóságosan reánk szállott. De ne azt a jó atyánkot sirassuk, mert őtet az isten annyi szenvedései után a mennyi lakodalomba vitte, ahol a gyönyörűségnek és az örömmek poharából itatja; hanem sirassuk magunkat, kik nagy árszágra jutottunk. Ki sem lehet mondani, micsoda nagy sirás és keserűség vagyott itt mi közöttünk... és másutt így szól: „Annyit sohajtottam már, hogy úgy tetszik másféle áert nem veszek bé, csak mindenkor a magam sohaj-tásaimat, ...”

E sohajtásokat kis időre az 1737-ben felbomlott passzaroviczi béke szakította félbe. Bujdosóink az elhunyt fejedelem Rodostóba vetődött idősb fiának, Józsefnek, vezetésé alatt a zultán parancsára Konstantinápolyba jöttek, hogy onnan, mint „ijesztők” Magyarország felé induljanak. 1738. jan. 25-én Rákóczi József megkapta az ethámét, melylyel őt a zultán erdélyi fejedelemmé nevezte. Intézett is felhívást a magyarokhoz, de az a pusztában kiáltó szó lett. A beteges ifju nov 9-én Czernavodán elhalt. Az életben maradt menekültek továbbra is részeseültek a porta vendégszeretében. Jeltelen sirjait a rodostói sirkert rejtőzteti.

* * *

S.-a.-ujhelyi turista anabaptisták! kik a régi dicsőség éji homályát elűzték a borsii kastélyból, adjátok vissza Rákóczi Ferencz haimait a honi anyaföldnek, melyből vétettek.

Legyen a sirból oltár — a hazaszeretet oltára!...
Dongó Gy. Géza.

nak kifüggesztve, (köztök néhány magyar is van), hirdetik már régi időtől fogva a szakemberek, tudósok, költők. Egyik a tüdő, másik a gyomor és belek balzsamának nevezi, az asztalnál tudományos foglalkozás közben egészségét veszített s itt fölépült tudós egékig magasztalja, a költő dicshymnuszt zeng róla.

Analysálta egy sereg tudós Karlsbad melegvizét. Klapproth, Berzelius, Steinmann, Pleischl, Göttl, Ragsky. Legújabbán 1879-ben elemezte Ludvig és Mauthner tanár.

Az elemzés eredményével nem akarván tul menni e lap keretén, nem utantom a t. olvasót s mindössze annyit említek meg, hogy gyöngén olvasztó hatása s máj stb. bajoknál előnyösen ismert vegyület.

Karlsbad maga az Éger folyó közelében középmagasságu, fenyves erdővel borított hegyek között fekszik, egy kies völgyben, melyet a sebesen rohanó Tepl folyó szel kétfelé. Csehország e büszkeségét megtalálhatni az 54.14 sz. és 12.54 h. fok alatt.

A tulajdonképeni fürdő saison kezdődik május 1-ével s tart október 1-ig. Ez időn kívül is van azonban mindig ugynevezett Kurgastja.

A vendégek gyógykezeléséről gondoskodnak a nagyszámmal levő orvosok. Fürdőorvos tulajdonképen nincs, hanem fürdői orvos van sok. Ez idő szerint 39 belgyógyász, 5 sebész áll a fürdőközönség rendelkezésére. Ezek közt van két magyar is Kállay és Herczka.

Gyógytára van kettő. Egyik a „Pomeranzenbaum” házban a „Fehér Sasoz,” másik a „Cseh Koronához” a „Mühlbrunn” mellett.

A karlsbadi vizet s ennek terményeit szállítja Löbel Schottländer a „3 Lerchen”-hez czimzett házból.

Karlsbadnak 44 kisebb-nagyobb utcája s tere van. A különböző vallásfelekezetek számára 5 templom van: 1 katolikus, 1 evangélikus, 2 izraelita s 1 anglikán. Van könyvtára s muzeuma, melyek szerdán és szombaton délután 2—4-ig állnak nyitva.

A művészeti élvezetekről is van gondoskodva. A Kurorchester 46 taggal, felváltva naponként játszik a különböző közhelyeken s minden reggel 6—8-ig a Mühlbrunn Colonnad-és Sprudel Colonnade vendégeinek.

A városi, ugynevezett „Stadt-Theater” s a „Sommer Theater” a színművészet kedvelőinek igyekszik igényeit kielégíteni. Jelenleg a „Lustige Krieg” járja, mely gondolom egy, a népszínházban is újabbán adott „Furcsa háború”-val.

A „Kurhaus”-ban van képkiallítás. Itt látható Makart „Im Sommer”-je is jelenleg. Az „Alte wiese”-én két privát képcsarnokban eladásra készen áll néhány száz olajfestmény — többnyire harmadrendű festőktől, vagy ismeretlen másolóktól.

A magyar elem jelenleg is meglehetősen van képviselve. Sokan vannak Sárosból, Zemplénből Stépan Gábor földbirtokos s t. szolgabíró, a Horváth Károly család Budapestről, Kramolin, Posner család Szegszárdról, Springer b., Zichy Edmund gr., Karácsonyi Guido gr., egy csomó honvédtiszt s Gozony ezredes — gondolom Aradról.

A magyar napi sajtót képviselik: Hon, Pesti Napló, Pesti Hirlap, az Egyetértés. A hazai német lapok közül a Pester Lloyd s Neues Pester Journal forog közkezen.

Mire e sorok napvilágot látnak — ha ugyan látnak — talán szegény fejünkön könyörül az ország védszentje s akkor, ha nem leszek alkalmatlan, közlöm azt is, mint mulat Karlsbad, ha napja kisüött.

Bacsoni Mátyás.

Közegészségügy.

A közegészségi viszonyok, májushóban hasonlítva az áprilishavi betegedési és halálozási számarányhoz, kedvezőtlenebb volt.

Halálozás volt 54; ezek közül férfi 12; nő 15; fiú 11; leánygyermek 16; vagyis 7 éven felül 27; ezek közül nem gyógykezelettet 9; 7 éven alul szinte 27; ezek közül nem gyógykezelettet 7. Halálokok legnagyobb részét a légzőszervek idült bántalmi képezték (gümőkör). Járvány nincs, a heveny fertőző kórok közül a himlő (5 eset) kanyaró (1 eset) vörheny (1 eset) szórványosan, hagymáz, roncsoló toroklob nem fordult elő.

Szegény gyakorlatban a megye számlájára a városorvosi hivatal által kezeltetett 71 eset, leginkább az emésztőszervek betegségei és változások.

Orvosrendőrileg vizsgáltattak, hus és más szárszékék 2-er, hal 4-er, kenyér 1-er. Közegészségügyben vizsgáltattak a Palotás utcán lefutó csatorna, mely a beléöntött szemét, piszok és árnyékszékürülékek miatt tökéletes ragályfészék és a mely oly régen várja az esőt, hogy legalább ily módon kitisztulhasson időről-időre.

Állategészségügyileg vizsgáltattak 3 rosszul lett és egy elesett marha.

A vágóhid ujonnan átalakításához is van remény, a mennyiben a honvédelmi miniszteri-

untól kiküld
gondja alá
deszkái évek
kot és a ne
ivódva — f
Rendb
egyén, buja
Köztis
részen igen
Bejegy
bumszti, ös
S.-a.-U

Megy
jelzett hiva
meg. E kö
chablonszer
jedt az a ké
úr, tekintve
szonyokkal
bírói hivat
a hagyaték
mely, oly
szemben a
vatali szem
kerékvágás
tósága nem
elég jó ren
ségek műk
lönösen K
mint a nép
körében kö
talok megv
tett a főis
megzafolja
hogy a vá
dolgozik.
dett körút
hisszük: h
itt meglé
Jubil
taki blebá
lyi egyház
évt folyó
rék férfiu
lesz egybe
tisztelői v
Egy
rül mozg
mint nev
hogy szél
lönösen n
kében idá
vett váll
c z u k o
hajlata és
zik. Más
höz körül
nyit mor
közgazdas
csökkenth
amennyib
lyez kilá
birtokosa
»Azon so
künkön i
által ugy
mint a n
érint el
Stummer
mondva,
kettő Ma
tapolcsán
ván, ezt
tekintetb
nak nyil
sokkal é
jegyzend
gyárhoz
hanem a
azon re
a beadot
ban, aká
legyen a
vissza a
Nagy-Mi
javaslato
azokat,
folyó év
czimü v
Nagy-M
a zemp.
Andráss
Es
orvos t
Szerencs
Dániel
tisztet
A
zottság
végett l
Sárospa
tökre a

Üzleti tudósítás.

Hivatalos piaci árkimutatás.

1882. június 23-án.

				frt.	kr.
Buza	100 klg.	sulyu	1 hect.	11	30
Gabona	100			7	30
Árpa	100			6	30
Zab	100			7	—
Kukoricza	100			6	—
Burgonya	100			2	40
Borsó	100			16	—
Lencse	100			13	—
Paszuly	100			8	—
Köl. kása	100			12	—
Vaj	1 liter.				80
Szesz					32
Marhabús	1 klg.				48
Szalóna	uj				80
Sertés-zsir					88
Széna	méter mázsa			2	20
Alom szalma					80

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORUTHELEMÉR.

Főmunkatárs: **FARKAS BERTALAN.**

63. sz.

e.

A bodrogközi Tiszaszabályozó társulat elnökségétől.

A társulati tisztelt birtokosok a folyó évi juliushó 6-án d. e. 10 órára S.-a.-Uj helybe a megyeház nagytermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívtnak.

Tárgyai:

1. A kerületi katasteri igazgatósággal a védtöltésekbe befektetett összegeknek felszámítása folytán az igazgató-választmány azon határozatának, hogy az adóbóli elengetések mely módon legyenek a társulat javára beszámítandók, tárgyalása.
2. Határozathozatal az Alsó-Bereczki községben szükségessé vált kisajátítások iránt.
3. Folyó munkáltatási miveletek s a pénzügyi állapotról jelentés.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1882. juniushó 18.

Diószeghy János,
társ. alelnök.

2998
1882.

Pályázati hirdetmény.

A szerencsi járáshoz tartozó girinési körorvosi állomás mely 550 frt készpénz, 30 kr. nappali, 60 kr. éjjeli látogatási díj s a megfelelő mértőföld pénzekkel van javadalmazva, — üresedésben lévén, arra pályázat nyitattik.
Pályázni kívánók kérvényeiket f. évi július 6-áig, mint a választás megejtésére (Girinés székhelyre) kitézött határnapig alulírott szolgabíróhoz leendő benyújtására felhívtnak.
Kelt Szerencsen, 1882. június 18.

Zábrácsky Miklós,
szolgabíró.

1109
k. i.

Hirdetmény.

A nagytárkányi közbirtokosság tulajdonát képező királyi kisebb haszonvételei jog- regale-, az ahhoz tartozó épületekkel együtt, folyó juniushó 26-án reggeli 8 órakor N.-Tárkányban, a folyó évi juliushó 1-től 1882-ik évi július 1-éig terjedő egy évre, nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.
Míró az árverelni óhajtok oly megjegyzéssel értesítenek, hogy a kikiáltási ár 400 frt melynek 10% az árverelni szándékozók által készpénzben bánatpénzül teendő le, a haszonbér évnegyedenként előre lesz kifizetendő.
Királyhelmeccz, június 16. 1882.

Füzi Károly,
szolgabíró.

187. szám.
1882. végreh.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 1882. évi 2230. számú végzésével dr. Gencsi Samu miskolci ügyvéd által képviselt első magyar ált. bizt. társ. miskolci főügynöksége felperes részére Olesváry, Farkas alperes ellen 38 frt 60 kr. követelés és jár. erejéig elrendeltet és a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró 1750./82. sz. kiküldött végzése folytán f. évi májushó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával nevezett alperestől felül foglalt, s 515 frt 50 krra becsült ingóságokra a 2349./82. sz. végzéssel az árverés elrendeltetvén, annak alperes lakásán: S.-A.-Ujhelyben leendő megtartására határidőül 1882. évi juniushó 28-ik napján délelőtti 9 órája tüzetik. ki, a mikor a bíróság lezálogolt házi butorok s egyéb különféle ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetében becsáron alul is el fognak adatni.

Együttal közzététetik, hogy mindazok, kik a lefoglalt tárgyakra elsőbbséggel bírnak, elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdése előtt alulírt végrehajtónál annyival inkább bejelentésék, mert a különbeni joghátrány őket terhelendi.
S.-A.-Ujhely, 1882. évi juniushó 9-ik napján.

Geőcze Andor,
kir. bírósági végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott közhírre teszi, hogy a tokaji kir. járásbíró 2246. sz. végzésével Rác Bénéminné végrehajtónak, Terhes Istvánné, Olesváry Gyuláné, Olesváry Gyula ellen 233 frt tőke, ennek 1881. szept. 28-tól a kielégítésig, 320 frtnak 1879. január 1-től 1881. szeptember 28-ig számítandó 6% kamatai 6 frt 50 kr. költség erejéig lefoglalt 551 frt 90 kr. becsértékű butorok, lovak, tehén, függő termés, pataki népbanki részvény és jegyzői fizetés, 2119/881. sz. kiküldéshez képest Vámos-Ujfaluban a község házában 1882. június 27-ikén délelőtti 9 órakor eladtnak, mire a venni szándékozók meghívtnak. —
Kelt Tokaj, 1882. június 7.

Terray László,
bir. végrehajtó.

Epen most jelent meg:

AZ OTTHON.

Utmutató a ház czélszerű és izlételjes berendezése és vezetésére. Irta:

Egy nagyvilági hölgy.

Budapest, 1882. 236 lap. Képekkel. Ára 1 f. 70 k.
Kapható **LÖVY ADOF** könyv- és papirkereskedésében.

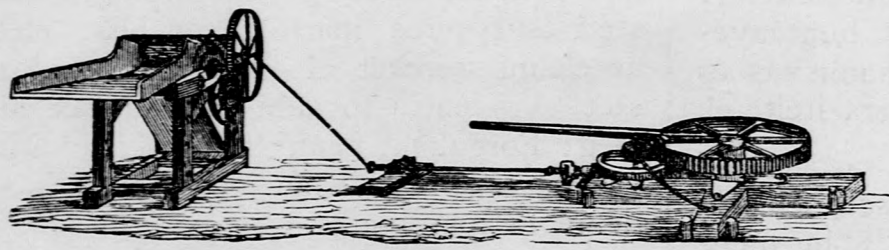
Heinzelmann vasgyárának bizom. raktára.

Clayton és Shutleworth

gazd. gépgyárnokok Lincoln (Angolhon.)

Bizományi készlet és képviselő

Adriányi és Markónál Kassán.

Ajánlják a t. cz. gazdaközönségnek a legújabb vívmányok kiaknázásával felszerelt és még eddig utol nem ért gőzjárgány és kézi erőre szerkesztett cséplőket; szelelő-, osztályozó-, űszők- és konkoly választórostákat; kiváló munkaképességgel bíró és eddigé legjobbaknak ismert hárombarázdás ekéiket; vető-, kaszáló-, szénagyújtó-, arató-, szecska- és répa-vágó-, morszoló- és füllesztő-gépeiket; örlő- és darálókat; mindennemű szivattyúkat és általában és szakba vágó és saját gyártmányu legjobb gépeiket, géphajtó szijjikat és gépfőlszerelvényeiket a lehető legjutányosabb ár és kedvező feltételek mellett.

Képes árjegyzékekkel és bővebb felvilágosítással megkeresésre a legnagyobb készséggel szolgálnak

ADRIÁNYI és MARKÓ

14—16

vaskereskedők Kassán.

Mogyoróskai portland- és román mészlény.

Könyvkötészeti üzlet megnyitás.

A „Zemplén“ könyvnyomdája, mely minden tekintetben a mai fejlettebb izlés színvonalán áll s nyomtatványait csin tekintetében a fővárosi hasonnemű intézetekkel versenyezve állítja ki, — nyomdai üzletét mai naptól fogva egy a nyomda mellékhelyiségeiben teljesen berendezett

könyvkötészeti üzlettel

kapcsolta egybe s beszerezte mindazon legújabb segédgépeket, melyek nélkül e jelentékeny iparág csak névleg az, aminek tulajdonképen lennie kell.

A nagy közönség leginkább érezte egy az igényeknek megfelelő könyvkötészet hiányát városunkban. Most már tehát e hiányon segítve lesz s ha eleinte a diszmunkákhoz nélkülözhetlen és tetemes összeget elnyelő könyvkötészeti eszközök beszerzésének elébe lett téve a **mindennapi szükséglet**hez mért berendezés: ez nem zárja ki azt, hogy apránként — főkép ha a pártolás meglesz — az üzlet e tekintetben is kellő színvonalra ne emeltessek.

A „Zemplén“ nyomdájának könyvkötészete elfogad tehát e szakmába vágó mindennemű megrendelést s azon lesz, hogy a nagy közönség igényeinek ugy a munkák kiállítására, mint azok jutányos áaira nézve is teljesen megfelelhessen.

Sátoralja-Ujhely, 1882. juniushóban.

A „Zemplén“ könyvnyomdája.